

26.09.2022

Forsvarspolitisk rettidighed er en investering i et sikrere Europa

Krigen i Ukraine handler om mere end kontrollen over Donbas og Sydukraine. Putin vil genoprette Storrusland. Og som det står til med de militære kapaciteter, kæmper Ukraine for hele Europas sikkerhed.

Skrevet af

Jacob Kaarsbo

📞 +4525123486

✉️ jacob@thinkeuropa.dk

Ukraine har i disse dage fremgang på slagmarkerne i den sydlige og østlige del af landet. Til de flestes overraskelse, givetvis også ukrainernes egen, lykkedes det i sidste uge at erobre et areal større end Sjælland, herunder vigtige, russiske militære knudepunkter. Ukraine har nu reelt forhindret, at Rusland kan opnå sit erklærede mål om at erobre Donbas.

Trods Ukraines aktuelle succes på slagmarken er det givet, at de markante sikkerheds- og forsvarspolitiske udfordringer vil vare ved for Danmark og Europa. Vi kan håbe, krigen bliver afsluttet i 2023, men der vil alligevel være lang vej til stabilitet. Den sikkerhedsmæssige udfordring, som Rusland udgør for hele Europa, vil vare ved.

Den fremtidige ramme for dansk sikkerheds- og forsvarspolitik er en verdensordenen under forandring. Det har den været i over 10 år, hvor rivaliseringen mellem stormagter er øget. Hverken de to blokke, som vi kendte under Den Kolde Krig, eller den amerikansk-dominerede verdensorden kommer tilbage uanset krigens forløb i Ukraine. Det store spørgsmål er, om vi er klar til en verdensorden, hvor stormagter i stigende grad anvender militær magt?

Et forsvar i knæ

I Europa har der reelt været krig i Ukraine siden 2014 og i Georgien siden 2008. Efter i flere år at have rapporteret om russisk oprustning konkluderede FE i december, at "Rusland er militært overlegen i Østersøregionen i den første fase af en konflikt". I Arktis er spændingerne også øget markant, og Rusland har udbygget sine militære kapaciteter. Alligevel er dansk forsvar i knæ. Forsvarsbudgettet var i 2021 på 1,34%. Det er ca. 30% under niveauet fra Den Kolde Krig. Vi har ikke reageret på de advarsler, vi har fået.

Den 6. marts blev "Nationalt kompromis om dansk sikkerhedspolitik" indgået. De tre hovedelementer var, at der blev fundet en reserve på 3,5 mia. kr. i 2022 og 2023, at Danmark vil leve op til NATO's målsætning om at bruge 2% af BNP til forsvar og sikkerhed inden 2033, og at forsvarsforbeholdet i forhold til EU skulle afskaffes. I lyset af Ruslands invasion af Ukraine var det vigtigt med en bred og rettidig politisk aftale.

I NATO er Danmark i den nederste tredjedel, når det kommer til det nuværende forsvarsbudgets relative størrelse. Hvis vi holder os til det nationale kompromis, vil vi sammen med f.eks. Belgien være blandt de sidste lande, som når op på de 2%. De

flESTE lande i Central- og Østeuropa ligger allerede nu med forsvarsbudgetter på omkring 2%.

Ukraine kæmper Europas kamp

Krigen i Ukraine handler om mere end kontrollen over Donbas og Sydukraine. Putins egne ord på skrift og i tale samt debatten i de russiske statsmedier viser, at Putin ønsker at genoprette Storrusland. Vi kender ikke de præcise grænser, men Putin respekterer ikke den regelbaserede verdensorden, som blev oprettet efter 2. Verdenskrig, og de grænser, der blev tegnet efter afslutningen på Den Kolde Krig. Derfor kæmper Ukraine reelt for hele Europas sikkerhed.

Danmark har sammen med NATO- og EU-partnerne bidraget til Ukraine militært, finansielt og humanitært. Der er dog stor forskel på, hvor meget landene bidrager med. Ifølge den anerkendte tyske tænketank, Kiel Institute, havde Danmark primo august bidraget med i alt med knapt 0,1% af BNP. Det gælder militær og finansiell støtte samt udgifter til flygtninge. Ud fra den målestok er Danmark den 12. største donor til Ukraine blandt de vestlige lande.

På duksepladsen bidrog Estland på samme tid med ca. 0,8% af BNP. Landene i Baltikum og flere af de centraleuropæiske lande bidrager typisk med 0,5 til 0,8% af BNP, mens de fleste vesteuropæiske lande ligger nede omkring de 0,1%, som også Danmark bidrager med.

Indflydelse kræver mere end ord

Som nævnt var det i marts vigtigt med en hurtig og bred beslutning om dansk sikkerhedspolitik. Beslutningen om at finde 3,5 mia. kr. på den korte bane og afskaffe forvarsforbeholdet har øget Danmarks sikkerhedspolitiske manøvrerum.

I lyset af den foranderlige verdensorden er det dog tankevækkende, at de fleste lande i Central- og Østeuropa ligger langt højere end Danmark, både når det gælder forsvarsbudget og bidrag til Ukraine. Det vil sandsynligvis få den konsekvens, at Danmark vil blive set som en mindre vigtig spiller internationalt de kommende år.

Efterhånden som Kina udfordrer amerikanske interesser i Asien, stiger det amerikanske ønske om, at Europa skal tage mere ansvar. Det gælder navnlig i forhold til Rusland, Mellemøsten og Nordafrika. Det vil fremover blive endnu sværere at

forklare amerikanske vælgere, at de skal redde europæiske kastanjer ud af ilden, hvis vi selv holder igen. Derfor vil USA have stor opmærksomhed på, hvilke lande der yder.

Den nuværende ramme for forsvarsbudgettet og bidrag til Ukraine er i den beskedne ende. Den foranderlige verdensorden vil stille øgede krav de kommende år. Ifølge det nationale kompromis skal Danmark som nævnt nå de 2% på forsvarsbudgettet "inden udgangen af 2033". I lyset af udviklingen vil vi sandsynligvis blive sejlet agterud, hvis det ikke kan nås tidligere.